

VUOSI-
KERTOMUS
2021

~

INSTITUTUM
ROMANUM
FINLANDIAE

SISÄLLYS

JOHDANTO	4
1. TUTKIMUS	6
2. OPETUS	10
3. STIPENDIT	12
4. TUTKIMUSRESIDENSSI	14
5. JULKAISUTOIMINTA	15
6. KIRJASTO JA ARKISTO	16
7. TIETEEN POPULARISOINTI JA YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS	18
8. KULTTUURITOIMINTA	20
9. YHTEISTYÖVERKOSTOT	22
10. INSTITUUTIN VIESTINTÄ	24
11. HENKILÖKUNTA	25
12. TOIMITILAT	26
13. HALLINTO	28
14. TALOUS	30
YHTEYSTIEDOT	32

JOHDANTO

INSTITUTUM ROMANUM FINLANDIAE eli Suomen Rooman-instituutti edistää ensisijaisesti antiikkiin ja Italiaan kohdistuvaa humanistista tutkimusta sekä taiteita, antaa opetusta sekä avustaa stipendiaatteja ja muita tutkijoita heidän työskentelyssään Italiassa. Instituutin tutkimusaloja ovat antiikin ja keskiajan historia, klassillinen filologia, arkeologia ja taidehistoria sekä muu Italiaan kohdistuva humanistinen tutkimus. Suomen Rooman-instituutti aloitti toimintansa vuonna 1954, ja sen toimipaikkana on Suomen valtion omistama Villa Lanten renessanssi-huvila Roomassa. Instituuttia ylläpitää Suomessa rekisteröity säätiö Institutum Romanum Finlandiae sr.

~

Vuosi 2021 merkitsi instituutin toiminnassa vähittäistä paluuta pandemian aiheuttamasta poikkeustilasta kohti normaalia toimintaa. Vuoden alkupuolta luonnehtivat runsaat etäapahtumat, kirjaesittelyt ja tieteelliset esitelmät. Residenssitoiminta jatkui koko vuoden pandemiasta huolimatta, vaikka alkuvuosi olikin tavallista hiljaisempi matkustus- ja kokoontumisrajoitusten vuoksi.

Kevään ja kesän aikana asteittainen rajoitusten purku ja erityisesti koronapassin käyttöönotto Italiassa mahdollistivat normaalien toimintamuotojen kuten johdantokurssin ja arkkitehtiopiskelijakurssin järjestämisen sekä ensimmäiset lähi- ja hybriditapahtumat. Näistä tärkeimpiä olivat Villa Lanten rakennuttajaa Baldassarre Turinia käsitellyt kaksipäiväinen konferenssi ja Accademia dei Lincein jäsenen prof. Eugenio La Roccan pitämä Amos Anderson -luento.

Kannen ja sivujen 2, 17, 23, 27, 28
ja 31 kuvituskuvat: IRF & Sataedun
valokuvauksen opiskelijat, teoksesta
Villa Lante al Gianicolo 1518–2018 (2018).

INSTITUUTIN TOIMINTAA LUKUINA 2021

JÄRJESTETYT TIEETEELLISET TILAISUUDET

13

kpl (2020: 14, 2019: 18)

HENKILÖKUNNAN JULKAISUT (KATEGORIA A1 2 KPL, A3 7 KPL, C2 2 KPL, E1 2 KPL)¹

13

kpl (2020: 18, 2019: 13)

INSTITUUTISSA VIERAILLEET

560

hlöä (2020: 510,
2019: 2001)

INSTITUUTIN KURSSIT

3

kpl (2020: 2, 2019: 9)

JÄRJESTETYT KONSERTIT

4

kpl (2020: 4, 2019: 9)

YLEISÖ- TILAISUUKSIEN OSALLISTUJAT

390

hlöä (2020: 435,
2019: 614)

OSALLISTUJIA INSTITUUTIN KURSSEILLA

39

hlöä (2020: 13, 2019: 64)

RESIDENSSI- VIERAAT

125

hlöä (2020: 58,
2019: 223)

WEBINAARIEN JA HYBRIDI- TILAISUUKSIEN ETÄOSALLISTUJAT

940

hlöä (2020: 734)

¹ Julkaisuluokitus:

A3 = vertaisarvioitu tieteellinen artikkeli kirjan tai muun kokoomateoksen osana
B1 = vertaisarvioimaton kirjoitus tieteellisessä aikakauslehdessä
B3 = vertaisarvioimaton tieteellinen kirjoitus, kirjan tai muun kokoomateoksen osa
C1 = kustannettu tieteellinen erillisteos (monografia)
C2 = toimitettu tieteellinen teos
D4 = julkaistu kehittämis- tai tutkimusraportti taikka -selvitys
E1 = yleistajuinen artikkeli

1 TUTKIMUS

INSTITUUTIN JOHTAJAN TUTKIMUSHANKE

Instituutin johtajana 31.7. saakka toiminut prof. Arja Karivieri keskittyi omassa tutkimusprojektissaan antiikin Rooman satamakaupunkien Ostian ja Portuksen kehitykseen myöhäisantiikista varhaiselle keskiajalle, erityisesti varhaiskristillisten kirkkojen ja seurakuntien historiaan. Varhaiskeskiaikaisten kirjallisten lähteiden ja arkeologisen materiaalin analyysillä selvitetään, mikä oli alueen seurakuntien suhde Rooman katoliseen kirkkoon ja koko alueen pyhimyskulttien ja pyhiinvaellusten kehitykseen.

Kuudesta opiskelijasta koostuva tutkimusprojektin tieteellinen työryhmä työsti artikkelikäsikirjoituksiaan instituutissa kesäkuun ajan ja kokoontui Helsingissä 18.12. Työryhmän artikkeleista kootaan tieteellinen julkaisu, joka julkaistaan instituutin Acta Instituti Romani Finlandiae -sarjassa.

Karivieren yhteistyössä Rooman Norjan- ja Ruotsin-instituuttien ja British Schoolin kanssa toimittama *Trinacria, An Island Out of Time. International Archaeology in Sicily* -teos ilmestyi keväällä 2021.

Karivierelle myönnettiin marraskuussa 2021 Italian tiedeakatemian Accademia dei Lincein vuoden 2021 kansainvälinen ”Prof. Luigi Tartufari” -palkinto arkeologiassa, ex aequo Suomen Rooman-instituutin entisen johtajan, prof. emerita Eva Margareta Steinbyn (Oxfordin yliopisto) kanssa.

~

Dosentti Ria Berg aloitti instituutin johtajana 1.8. Hänen tutkimusprojektinsa teemana on antiikin Rooman luontosuhde eli luonnon-elementtien materiaallinen, tilallinen ja emotiivinen kokeminen roomalaisessa kulttuurissa. Projektin käynnistyy keväällä 2022 ja 2023 pidettävillä tieteellisillä kursseilla. Kurssien opetuksen ja kurssitöiden kautta kartoitetaan sopivia yksittäisiä tutkimuskohteita, jotka soveltuvat tulevan monitieteellisen työryhmän aiheiksi.

Ria Berg

Arja Karivieri vastaanotti marraskuussa Italian tiedeakatemian Accademia dei Lincein palkinnon Palazzo Corsinissa Roomassa.

Kirjasto oli instituutin tutkijoiden ahkerassa käytössä ja avoinna myös ulkopuolisille ajanvarauksella.

IRF

Kesällä instituutin Acta IRF -julkaisusarjassa ilmestyi Bergin osaltaan toimittama nide 49 (*Tangible Religion*), ja joulukuussa ilmestyi *Rivista di Studi Pompeiani* -julkaisusarjassa Bergin artikkeli, joka käsittelee Helsingin yliopiston Pompeji-projektin (EPUH) löytöjä ja joka pohjautuu Villa Lantessa prof. Castrénin 80-vuotisjuhlaseminaarissa pidettyyn esitelmään.

Elokuussa Berg sai valmiiksi käsikirjoituksen Pompejin naisten esineitä käsittelevään monografiaan, joka julkaistaan Pompejin Parco archeologico julkaisusarjassa. Syksyn aikana Berg valmisti käsikirjoituksen artikkeliin ”Engendering Aegyptiaca. Roman Women and Egyptian Objects in Pompeii” Acta IRF -sarjassa julkaistavaan teokseen *Egitto in ottica romana. Indagini sulla cultura materiale*. Berg jätti myös julkaistavaksi hyväksytyt käsikirjoituksen hakusanalle ”Gender” Wiley-Blackwellin *The Encyclopedia of Ancient History* -hakuteokseen.

TUTKIJALEHTORIN TUTKIMUSHANKE

Tutkijalehtori, FT Elina Pyy tutkimusprojekti käsittelee seksuaalisen väkivallan narratiiveja kreikkalais-roomalaisessa mytologiassa ja myyttien variaatioita nykyluktuuurissa. Vuonna 2021 hän on kirjoittanut kahta projektiin liittyvää journali-artikkelia: ”I Speak Because I Can: Gender, Violence, and the Rewriting of Ancient Myth in Contemporary Music” ja ”The Perfect Woman: The Afterlives of Galatea on Page and on Screen”. Näiden artikkelien arvioitu valmistumisajankohta on kevät 2022. Lisäksi Pyy on työstänyt alustavasti projektiin liittyvää suomenkielistä yleistajuista julkaisua, jonka arvioitu valmistumisajankohta on alkuvuodesta 2023. Vuoden aikana tutkijalehtori käsittelee tutkimusprojektinsa teemoja lukuisissa esitelmätilaisuuksissa. Pyy toimi myös *Classical World* -julkaisusarjan vertaisarvioijana.

TIETEELLISET ESITELMÄT JA SEMINAARIT

Villa Lantessa järjestetään säännöllisesti italian- ja englanninkielisiä seminaareja sekä tieteellisiä ja yleistajuisia esitelmiä. Toiminnan tavoitteena on pitää yllä ja lisätä suomalaisen tutkimuksen tunnettua ja hyvää mainetta Rooman kansainvälisessä tiedeyhteisössä, solmia suhteita italialaiseen ja kansainväliseen tutkimusmaailmaan sekä edistää instituutin tutkimushankkeita. Italiankieliset esitelmät järjestetään yhteistyössä Amici di Villa Lante al Gianicolo -yhdistyksen kanssa.

Vuoden lopulla pystyttiin Villa Lantessa järjestämään rajoitetun yleisön läsnä ollessa laaja kansainvälinen Villa Lanten rakennuttajaa Baldassarre Turinia ja hänen aikakauttaan käsitellyt seminaari 28.–29.10. sekä kaksi esitelmätilaisuutta. Lisäksi vuoden aikana järjestettiin seitsemän verkko-seminaaria tai -esitelmää.

Instituutin vuosittainen Konstsamfundetin tuella järjestettävä Amos Anderson -esitelmä järjestettiin osittain verkossa 1.12., ja tallenne esitelmästä julkaistiin instituutin YouTube-kanavalla. Esitelmän piti professori Eugenio La Rocca (Rooman Sapienza-yliopisto).

Lisäksi yhteistyössä Norjan Rooman-instituutin, American Academyn ja American Universityn kanssa järjestettiin Circolo Gianicolense -seminaareja, joissa Roomassa vierailevat tutkijat esittelivät tutkimustaan.

Uutena avauksena järjestettiin Suomen Ateenan-instituutin kanssa 21.5. Antiikkia Suomeksi -käännösseminaari. Verkossa järjestettyä seminaaria seurasi lähes 100 osallistujaa eri puolilta Suomea.

Linda Jokela

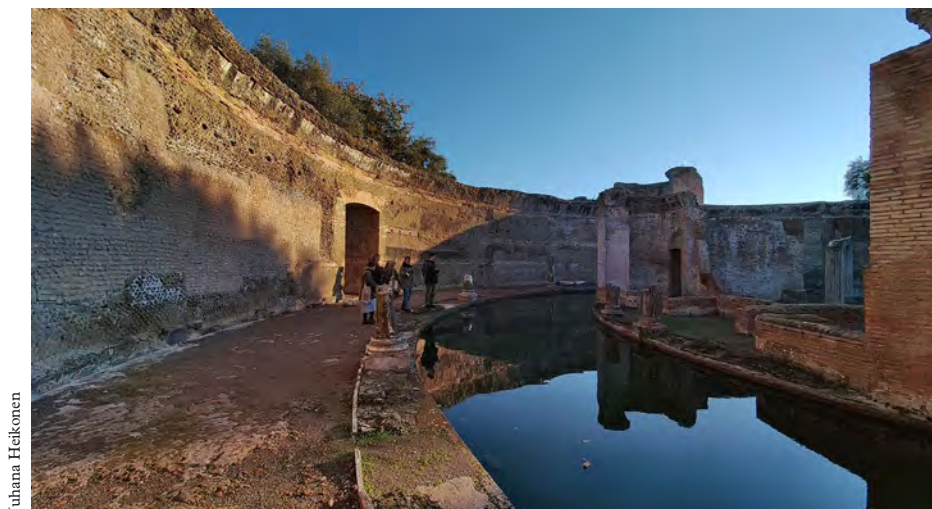
Joulukuussa pidetty Amos Anderson -juhluento käsittelee luonnon merkityksiä kreikkalaisessa ja roomalaisessa maalaustaiteessa. Kuvassa Eugenio La Rocca ja Ria Berg.

2 OPETUS

ANTIINKINTUTKIMUKSEN johdantokurssi on tarkoitettu perusjohdatukseksi antiikin Rooman historiaan, topografiaan ja materiaaliseen kulttuuriin sekä antiikintutkimuksen eri lähdeaineistoihin ja metodeihin. Vuoden 2021 kurssi järjestettiin 13.9.–10.10. seitsemälle opiskelijalle. Kurssiohjelmaan kuului seminaareja sekä vierailuja arkeologisille alueille ja museoihin. Henkilökunnan lisäksi kurssille pitivät esitelmää tutkimusaiheistaan ja niihin liittyviä museovierailuita dos. Marja-Leena Hänninen, stipendiaatit Joonas Vanhala ja Kirsi Vikman sekä prof. Kaius Tuori.

Waldemar von Frencckells stiftelsen rahoittama arkkitehtiopiskelijakurssi Grand Tour 2021 alkoi johdanto- ja intensiiviviikolla Tammisaaressa 23.–29.8. ja jatkui neljän viikon mittaisena ekskursiona Italiassa 20.11.–22.12. Tammisaaren osuuteen osallistui 20 opiskelijaa, joista seitsemän valittiin Italian ekskursiolle. Kurssi on ainoa säännöllinen Suomen eri arkkitehtuurin laitosten yhteinen kurssi, ja sen johtajana toimii arkkitehti, tekniikan tohtori Juhana Heikonen.

Vierailu Tivolin Villa Adrianaan kuului sekä johdantokurssin että arkkitehtiopiskelijakurssin ohjelmaan.

Juhana Heikonen

Juhana Heikonen

Arkkitehtiopiskelijoiden Grand Tour -kurssin ohjelmaan kuuluu piirustusharjoituksia kohteissa.

Syksyllä yhteistyössä Ateenan- ja Lähi-idän instituuttien kanssa järjestetty *Kypros kansojen kohtaamispaikkana* -kurssi käsitteli Kyproksen historiaa antiikista nykypäivään. Kurssi alkoi 4.10.–15.11. seitsemällä verkkoluennolla ja jatkui viikon mittaisena ekskursiona Kyproksella 21.–30.11. Kurssille osallistui 12 maisteri- ja jatko-opiskelutason opiskelijaa viidestä eri yliopistosta.

Uutena toimintamuotona julkaistiin lokakuussa erityisesti lukiolaisille suunnattu *Elämää antiikin Roomassa* -verkkokurssi, jonka laadittiin yhteistyössä Ixir-verkkokurssit Oy:n kanssa. Kurssi on vapaasti suoritettavissa opetuksen osana tai itsenäisesti osoitteessa antiikin-rooma.learnworlds.com. Vuoden loppuun mennessä kurssin suorittamisen oli aloittanut lähes 500 henkilöä. Kurssi oli osa Tutkitun tiedon teemavuoden tapahtumia.

Instituuttia ylläpitävä säätiö Institutum Romanum Finlandiae tukee stipendein lukiodien ja peruskoulujen latinan- ja historianopiskelijoiden Roomaan suuntautuvia leirikouluja. Vuonna 2021 toteutui kaksi leirikoulua, joille osallistui 37 oppilasta.

3 STIPENDIT

SÄÄTIÖ Institutum Romanum Finlandiae myöntää vuosittain apurahan kolmelle tutkijalle instituutissa työskentelyyn.

Perinteikkäin apurahoista on Wihurin stipendi (24 000 €), jota on jaettu yhteistyössä Jenny ja Antti Wihurin rahaston kanssa vuodesta 1965 lähtien. Se mahdollistaa väitöskirjatutkijalle vuoden mittaisen työskentelyn Roomassa. Wihurin stipendiaatteina työskentelivät instituutissa vuonna 2021 FM Miika Remahl (Helsingin yliopisto, 31.8. saakka) ja FM Joonas Vanhala (Turun yliopisto, 1.9. alkaen). Remahl tekee väitöskirjaa otsikolla *The Image of Lion in Hunting Settings in Literary and Visual Sources in Hellenistic and Roman Imperial Times*, ja Vanhalan väitöskirjan aiheena ovat solvaukset ja stereotypiat Pompejin graffitoissa ja Martialiksen runoudessa.

Stipendiaatit kuvattuna lokakuussa Villa Lanten terassilla. Vasemmalta Saara Kauppinen, Juha Isotalo, Kirsi Vikman ja Joonas Vanhala.

Post doc -stipendiaatti FT Saara Kauppinen (Helsingin yliopisto) työskenteli tutkimusprojektinsa *Agencies and Narratives in Ancient Graeco-Roman Magic* parissa Roomassa 21.9.–14.12. Post doc -stipendi (9000 €) rahoitetaan säätiön lahjoituspääoman tuotoilla.

Föreningen Konstsamfundetin kanssa tehdään stipendiyhteistyötä vuosina 2017–22 jakamalla vuosittain 9000 euron suuruinen Amos Anderson -stipendi. Vuoden 2021 stipendiaatti FM Juha Isotalo (Turun yliopisto) tekee väitöskirjaa antiikin historioitsijoiden, erityisesti Herodotoksen, tavasta välittää historiallinen totuus sekä hänen lähteidensä sosiaalisesta identiteetistä ja historiakuvasta. Isotalo työskenteli Roomassa 20.9.–20.12.

Kauppinen ja Isotalo esittelivät tutkimuksiaan 7.12. Villa Lantessa järjestetyssä ”Stipendiaattisalongissa” 7.12.

Instituutti tarjoaa puitteet myös Villa Lanten Ystävät ry:n rahoittaman stipendiaatin tutkimustyölle. FM Kirsi Vikman (Helsingin yliopisto) tekee väitöskirjaa myöhäiskeskiajan kirkollisesta moraalista ja arkielämän synneistä rippikäsikirjojen avulla. Vikman työskenteli Roomassa 13.9.–11.10.

Säätiö teetti keväällä 2021 FT Laura Nissinillä selvityksen siitä, miten se voisi kehittää stipenditoimintaansa vastaamaan paremmin alojensa tutkijoiden tarpeisiin. Selvityksen pohjalta mm. laajennettiin stipendeillä tuettavan tutkimuksen määritelmää, otettiin paremmin huomioon väitelleet tutkijat ja päätettiin gradustipendin perustamisesta.

~
PERINTEIKKÄIN APURAHOISTA
ON WIHURIN STIPENDI, JOTA ON
JAETTU YHTEISTYÖSSÄ JENNY
JA ANTTI WIHURIN RAHASTON
KANSSA VUODESTA 1965 LÄHTIEN.

4 TUTKIMUSRESIDENSSI

INSTITUUTIN TUTKIMUSRESIDENSSI mahdollistaa tutkijoille, opiskelijoille ja eri kulttuurin alojen edustajille edullisen asumisen Roomassa. Lisäksi residenssi tarjoaa kirjaston ympärivuorokautiset palvelut ja tutkimuksen tukipalvelut (mm. suosituskirjeet kirjastoihin, arkistoihin ja arkeologisiin kohteisiin). Vuonna 2021 residenssitoimintaa pystytettiin pandemiaoloissakin harjoittamaan, mutta residenssivieraita oli etenkin alkuvuonna normaalia vuotta vähemmän. Toisaalta residenssijaksot olivat jonkin verran aikaisempaa pitempiä.

Villa Lantessa asui toimintavuonna 125 asukasta, jotka olivat tutkijoita, opiskelijoita, arkkitehtejä, toimittajia, kirjailijoita tai muita kulttuuri-vaikuttajia. Instituutti tarjoaa majoituksen Villa Lantessa kerrallaan 13 henkilölle. Instituuttiin kuuluvassa Via Faldan asuntolassa voi lisäksi asua kerrallaan enintään neljä residenssivierasta.

Instituutin toiminnan vaikuttavuus on humanistiselle alalle tyypillisesti pitkäkestoista. Instituutissa tehty tutkimustyö on usein aineistojen keruuta arkistoista ja kirjastoista, ja sillä luodaan pohjaa vuosiksi eteenpäin. Esimerkiksi väitöskirjojen valmistuessa työ instituutissa on tehty vuosia aiemmin. Tutkijavierailujen tuloksena syntyvien julkaisujen mittaaminen on vaikeaa, mutta instituutin vaikutus sen tutkimusalojen tutkimus- ja opetustoimintaan Suomessa on huomattavasti laajempaa kuin instituutin oman henkilökunnan julkaisut.

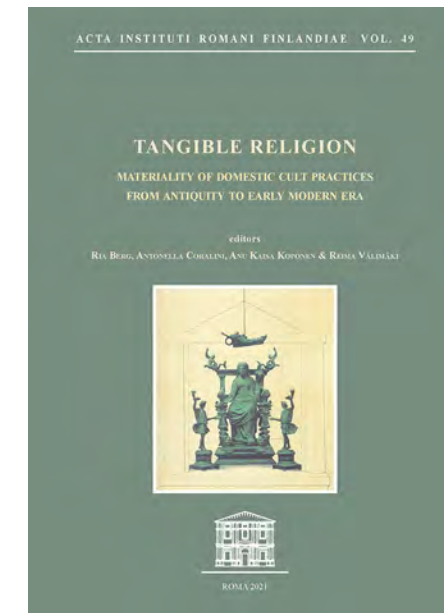
~
INSTITUUTIN TOIMINNAN
VAIKUTTAVUUS ON
HUMANISTISELLE ALALLE
TYYPILLISESTI PITKÄKESTOISTA.

5 JULKAISUTOIMINTA

INSTITUUTIN OMASSA *Acta Instituti Romani Finlandiae* -julkaisusarjassa julkaistiin niteet 48 ja 49:

- ~ *Il Mediterraneo e la storia III: documentando città portuali – documenting port cities: Atti del convegno internazionale, Capri 9–11 maggio 2019*, toim. Laura Chioffi, Mika Kajava, Simo Örmä. 321 sivua.
- ~ *Tangible Religion: Materiality of domestic cult practices from antiquity to early modern era*, toim. Ria Berg, Antonella Corallini, Anu Kaisa Koponen & Reima Välimäki. 281 sivua.

Vuonna 2020 julkaistun niteen 47 *Life And Death In A Multicultural Harbour City: Ostia Antica From The Republic Through Late Antiquity* ensimmäinen painos myytiin nopeasti loppuun, ja siitä otettiin syyskuussa toinen painos.

6 KIRJASTO JA ARKISTO

INSTITUUTTI YLLÄPITÄÄ 21 750 nidettä kattavaa tieteellistä kirjastoa, jonka painopisteinä ovat Rooman topografia, antiikin ja keskiajan historia, arkeologia sekä klassillinen filologia. Kirjaston kokoelma karttui vuoden aikana 225 niteellä. Uusia kirjoja hankittiin ostoin ja vaihtosuhteitten kautta sekä saatiin lahjoituksina.

Kirjasto oli osan vuotta suljettu ulkopuolisilta käyttäjiltä pandemian vuoksi, mutta julkaisuja toimitettiin skannattuina muille kirjastoille ja yksittäisille tutkijoille.

Eva Margareta Steinbyn toimittamaa, instituutin kotisivuilla olevaa tiileleimaindeksiä *Bolli doliari romani* täydennettiin vuoden mittaan edelleen.

Villa Lanten omistaneen Helbigin suvun arkiston digisointi käynnistettiin vuoden aikana, ja dokumentit ovat osittain luettavissa verkossa osoitteessa irf.digitalcollections.it.

7 TIETEEN POPULARISOINTI JA YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS

INSTITUUTIN TÄRKEIMMÄT yhteiskunnallisen vaikuttamisen muodot ovat sen tieteellinen toiminta, siitä tiedottaminen ja tutkimuksen popularisointi, residenssitoiminnan kautta syntyvät tutkijaverkostot ja osallistuminen yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Vuonna 2020 aloitetussa Parlatorio-podcastissa julkaistiin vuoden aikana kahdeksan uutta jaksoa. Instituutin kotisivuilla ja podcastpalveluissa kuunneltavissa oleva Parlatorio tarjoaa tietoa antiikista, mutta myös uusia näkökulmia tämän päivän elämään, maailmaan ja suuriin haastei-

Lokakuussa järjestettyä keskustelutilaisuutta *Huippua halvalla – Humanistinen tutkimus Suomen voimavarana* seurattiin sekä Tiedekulmassa että etäyhteyksien välityksellä.

siin. Podcastia juontaa tutkijalehtori Elina Pyy, ja se toteutettiin yhteistyössä Jaksomedian kanssa. Vierailijoina oli instituutin piiriin kuuluvia tutkijoita ja taiteilijoita. Kaikkiaan jaksoja oli vuoden loppuun mennessä julkaistu 11. Podcastin jaksoja kuunneltiin vuoden aikana 2785 kertaa.

Fenestra Finnorum -blogi (fenestrafinnorum.com) esittelee yleistajuisesti mm. instituutin piirissä tehtävää tutkimusta. Vuonna 2021 blogissa julkaistiin seitsemän kirjoitusta, joita luettiin 1322 kertaa. Blogilla oli vuoden aikana 2415 yksittäistä kävijää.

Instituutti järjesti Helsingissä 4.10. keskustelutilaisuuden *Huippua halvalla – Humanistinen tutkimus Suomen voimavarana* yhdessä Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit ry:n sekä Ateenan- ja Lähi-idän instituutien kanssa. Keskustelua moderoi instituutin entinen johtaja prof. Tuomas Heikkilä. Keskustelua seurasi Tiedekulmassa ja etänä yhteensä n. 200 henkilöä.

Instituutti oli mukana kahdeksan muun Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutin kanssa järjestetyssä Beyond Populism -verkkoluentosarjassa. Instituutin esitelmän piti 20.10. tutkijalehtori Elina Pyy otsikolla *Antiikin Rooma politiikan polttoaineena*.

Parlatorio-podcast ja Beyond Populism -verkkoluentosarja olivat osa Tutkitun tiedon teemavuoden tapahtumia.

~
PARLATORIO-PODCAST
TARJOAA TIETOA ANTIIKISTA,
MUTTA MYÖS UUSIA NÄKÖKULMIA
TÄMÄN PÄIVÄN ELÄMÄÄN,
MAAILMAAN JA HAASTEISIIN.

8 KULTTUURITOIMINTA

VILLA LANTEN taiteilija-ateljeessa työskentelivät vuoden aikana instituutin residenssitaiteilijat Tiina Mielonen (huhti-kesäkuu), Juuli Kangasniemi (heinäkuu), Terhikki Vaarala (elokuu), Pekka Niskanen (syyskuu), Saara Ekström (loka-marraskuu) ja Patrik Söderlund (joulukuu). Mielonen, Ekström ja Söderlund työskentelivät Roomassa Jenny ja Antti Wihurin rahaston työskentelyapurahalla.

Konserttisarja *L'Orecchio di Giano* maestro Flavio Colusson johtaman Ensemble Seicentonovecenton kanssa pystyttiin järjestämään 20. kerran ulkoilmakonsertteina Villa Giulian pihalla. Vaikeasta tilanteesta huolimatta paikalle saatiin korkeatasoisia suomalaismuusikkoja. Neljässä konsertissa oli yleisöä yhteensä n. 200 henkeä.

2.11. instituutti ja Amici di Villa Lante -yhdistys osallistuivat Juho Kuosmasen elokuvan *Hytti no. 6* ennakkonäytöksen järjestämiseen Cinema Quattro Fontanessa. Näytöksen yleisömäärä oli n. 60 henkilöä.

IRF/Musicaimmagine

Saara Ekström

Kuvataiteilija Saara Ekström kuvasi Roomassa Villa Giulian freskojen yksityiskohtia.

Villa Giulia tarjosi hienot puitteet suomalaisille muusikoille, jotka esiintyivät *L'Orecchio di Giano* -konserttisarjassa kesän ja syksyn aikana. Kuva 10.7. pidetystä viulisti Annemarie Åströmin ja pianisti Anna Kuvajan konsertista.

9 YHTEISTYÖVERKOSTOT

YHTEISTYÖ KOTIMAISTEN yliopistojen kanssa jatkui ja näkyi tutkija-vierailuissa, kurssitoiminnassa sekä instituutin järjestämissä tieteellisissä verkko-seminaareissa. Italialaisen akateemisen yhteisön kanssa yhteistyötä tehtiin erityisesti molemminpuolisin vierailuluennoin ja -käynnein, jotka keväällä 2021 järjestettiin verkkotapahtumina.

Instituutti toimii aktiivisesti osana Rooman tutkimuslaitosten verkostojen. Tärkein verkosto on *Unione Internazionale degli Istituti di Archeologia, Storia e Storia dell'Arte in Roma*, joka kokoaa yhteen 38 ulkomaista ja italialaista instituuttia Roomassa. Lisäksi instituutti on mukana Roomassa päämajaansa pitävän kansainvälisen klassillisen arkeologisen järjestön *Associazione Internazionale di Archeologia Classica* (AIAC) toiminnassa. Instituutti on mukana myös kirjastojen yhteisluetteloiden *URBS* ja *URBIS* toiminnassa.

Yhteistyötä tehdään jatkuvasti myös suoraan Roomassa toimivien instituuttien kanssa, vuonna 2021 erityisesti Ruotsin ja Norjan-instituuttien sekä Amerikan akatemian kanssa. Norjan-instituutin, Amerikan akatemian ja American University of Romen kanssa järjestettiin *Circolo Gianicolense* -seminaarisarja.

Instituutti osallistuu aktiivisesti Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituuttien verkoston yhteistyöhön. Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit ry (SKTI) tarjoaa asiantuntevaa tukea Suomessa tapahtuvaan edunvalvontaan, hallintoon ja viestintään liittyvissä asioissa sekä foorumin instituuttien johtajien säännöllisille kokouksille.

Arja Karivieren Ostia-projektin keskeiset yhteistyökumppanit ovat Rooman alueen arkeologiset viranomaiset: Parco archeologico di Ostia antica, Sovrintendenza Capitolina ai Beni Culturali, Museo della Civiltà Romana ja Soprintendenza Speciale per i Beni Archeologici di Roma. Myös Bergin projektin tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat italialaiset yliopistot (Bologna ja Venezia Iuav) ja Italian kulttuuriministeriön alaiset laitokset, erityisesti Ostian ja Pompejin arkeologiset alueet.

Instituutin italialainen ja suomalainen ystäväyhdistys ovat erityisellä sijalla yhteistyötahojen joukossa. Instituutin kuukausittaiset esitelmät järjestetään yhteistyössä italialaisen ystäväyhdistyksen *Amici di Villa Lante al Gianicolon* kanssa. Kotimaisen Villa Lanten ystävät ry:n (VLY) taloudellinen ja moraalinen tuki instituutin työlle oli arvokasta.

Yhteistyö Suomen Rooman- ja Pyhän Istuimen suurlähetystöjen kanssa jatkui tiiviinä.

10 INSTITUUTIN VIESTINTÄ

VIESTINNÄN KESKEISINÄ päämäärinä on kiinnittää huomio instituutissa tehtävään korkeatasoiseen tieteelliseen tutkimukseen ja kulttuuri-työhön sekä saattaa instituutin tarjoamat mahdollisuudet sen kohde-ryhmien tietoon. Lisäksi tavoitteena on vaikuttaa yleisesti suomalaisen yleisön tietoisuuteen humanistisesta tutkimuksesta sekä italialaisen yleisön tietoisuuteen suomalaista tutkimuksesta ja kulttuurista.

Vuonna 2021 instituutin ulkoisessa viestinnässä käytettiin omia verkkosivuja, sosiaalista mediaa ja uutiskirjeitä. Instituutin ulkoinen viestintä on kasvanut tasaisesti vuosi vuodelta niin tavoitettujen henkilöiden kuin sosiaalisen median päivitysten määrää tarkasteltaessa.

Vuonna 2021 aktivoitiin myös instituutin YouTube-kanava. Instituutin verkkoesitelmät ovat siellä katsottavissa määrääjän tilaisuuden jälkeen. Kanavalla on myös julkaistu verkkokurssia varten kuvatut videot sekä esittelyvideo Villa Lantesta.

VERKKOVIESTINTÄ LUKUINA 2021

VERKKOSIVUT
(IRFROME.ORG)

7 396

keskimääräinen kävijä-
määrä kuukaudessa
(2020: 6 582, 10 %)

INSTITUUTIN
UUTISKIRJE (SUOMI)

821

vastaanottajaa
(2020: 362, +127 %)

INSTITUUTIN
UUTISKIRJE (ITALIA)

419

vastaanottajaa
(2020: 360, +16 %)

FACEBOOK **3 596** seuraajaa (2020: 3 085, +17 %)

INSTAGRAM **1 985** seuraajaa (2020: 1 652, +20 %)

TWITTER **1 266** seuraajaa (2020: 878, +44 %)

YOUTUBE **2 448** katselukertaa

VIESTINTÄ
SOSIAALISESSA
MEDIASSA

497

päivitystä
(2020: 370, +35 %)

11 HENKILÖKUNTA

HENKILÖKUNTA ROOMASSA

- ~ Johtaja: prof. Arja Karivieri 31.7. asti, dos. Ria Berg 1.8. alkaen
- ~ Instituutin tutkijalehtori: FT Elina Pyy
- ~ Intendentti: FK Simo Örmä
- ~ Amanuenssi: FM Linda Jokela (perhevapaalla 30.9. asti),
sijaisena FT Riikka Ala-Risku
- ~ Talonmies: Giovanni Zizi
- ~ Siivooja: Antonietta Berna
- ~ Osa-aikainen siivooja (työaika n. 70 %): Michelina Di Nezza
- ~ Harjoittelijat: Heli Marttila (tammi–toukokuu),
Jenni Junnila (kesä–lokakuu)

HENKILÖKUNTA SUOMESSA

- ~ Säätiön asiamies (työaika 80 %): FM Eeva Talvitie

Instituutin henkilökunta yhteiskuvassa. Vasemmalta
Michela Di Nezza, Simo Örmä, Antonietta Berna,
Ria Berg, Linda Jokela, Elina Pyy ja Giovanni Zizi.

Stefano Castellani

12 TOIMITILAT

SUOMEN ROOMAN-INSTITUUTTI toimii kahdessa kiinteistössä. Instituutin varsinaisen toimipisteen Villa Lanten lisäksi Via Faldalla sijaitsevassa huoneistossa toimii instituutin asuntola. Suomen valtion omistamia kiinteistöjä hallinnoi ulkoministeriö, jonka kanssa säätiöllä on vuokrasopimus. Villa Lanten kiinteistö valmistautuu peruskorjaukseen, jonka suunniteltu alkamisajankohta on kesällä 2023.

Säätiö Institutum Romanum Finlandiaella on toimistohuone Helsingissä Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit ry:n toimistolla.

VILLA LANTE KÄYNTIKOHTEENA

Villa Lante on avoinna yleisölle arkiaamupäivisin. Tavoitteena on, että Roomassa vierailevat suomalaiset kokevat instituutin omakseen. Instituutissa oli tavallista vähemmän kävijöitä erityisesti keväällä, jolloin ryhmävierailut eivät olleet mahdollisia koronaviruspandemiaan liittyneiden rajoitusten vuoksi. Yhteensä vieraskirjaan nimensä kirjoitti 560 henkilöä vuonna 2021.

Erityisistä vierailuista mainittakoon RKP:n ja Keskustan delegaation vierailu 10.12., jossa oli mukana mm. RKP:n poliittinen sihteeri Andreas Elfving ja kansanedustaja Eva Biaudet.

13 HALLINTO

SÄÄTIÖ INSTITUTUM ROMANUM FINLANDIAE

Säätiö Institutum Romanum Finlandiae sr on perustettu vuonna 1938 ylläpitämään ja kehittämään suomalaista tieteellistä instituuttia Roomassa. Säätiön tavoitteena on kehittää Suomen Rooman-instituutin toimintaa Suomen merkittävimpänä ulkomailla toimivana tiedeinstituuttina ja keskeisten alojensa johtaviin kuuluvana tutkimuslaitoksena Roomassa. Säätiö pyrkii myös nostamaan yleisesti humanististen alojen näkyvyyttä ja arvostusta.

Hallitus

Säätiön asioita hoitaa, sitä edustaa ja sen päätösvaltaa käyttää sen hallitus, johon kuuluu kymmenen jäsentä. Hallitus kokoontui vuonna 2021 viisi kertaa.

Hallituksen puheenjohtajana toimi dosentti Katariina Mustakallio ja varapuheenjohtajina toimitusjohtaja Jussi Laitinen ja professori Kirsi Saarikangas. Hallituksen muut jäsenet olivat työelämäprofessori Timo Viherkenttä (valtuuskunnan puheenjohtaja), professori Ulla-Maija Forsberg, professori Marjo Kaartinen, professori Mika Kajava, professori Mika Lavento, intendentti Ira Westergård ja OTT Sakari Wuolijoki. Hallitus kokoontui vuoden aikana viisi kertaa. Hallituksen sihteerinä toimii säätiön asiamies.

Valtuuskunta

Säätiön ja Roomassa sijaitsevan instituutin toimintaa tukee ja omalta osaltaan edistää säätiön valtuuskunta. Vuonna 2021 säätiön valtuuskuntaan kuului 38 jäsentä.

Valtuuskunnan puheenjohtajana toimi toimitusjohtaja Timo Viherkenttä ja varapuheenjohtajina ylikirjastonhoitaja emeritus Kai Ekholm ja johtaja Tuija Brax. Muut valtuuskunnan jäsenet vuonna 2021 olivat Elina Anttila, Hellevi Arjava (elinikäinen jäsen), Ria Berg (itseoikeutettu jäsen, 1.8. alkaen), Kaj-Gustaf Bergh, Stefan Björkman, Christer Bruun, Marcus Castrén, Cecilia af Forselles, Päivi Happonen, Erkki Helaniemi, Paavo Hothi, Eero Hämeenniemi, Esa Hämäläinen, Kristina Kaihari, Arja Karivieri (itseoikeutettu jäsen, 31.7. asti), Petteri Karttunen, Jukka Kola, Hille Korhonen, Tero Laaksonen, Tuomas M.S. Lehtonen, Paavo Lipponen, Pekka Merilampi, Outi Merisalo, Marjo Miettinen, Mikko Myllykoski, Heikki Pihlajamäki, Mari Rantanen, Aino Sallinen, Liisa Savunen, Virpi Seppälä-Pekkanen, Eva Margareta Steinby, Marjo Timonen, Raija Vahasalo, Ritva Viljanen, Thomas Wilhelmsson ja Merja Ylä-Anttila.

14 TALOUS

SÄÄTIÖN JA INSTITUUTIN talouden perusta on opetus- ja kulttuuri-ministeriön (OKM) myöntämä yleisavustus, jonka suuruus vuonna 2021 oli 826 000 euroa. OKM myöntää säätiölle vuosittain myös vuokra-avustuksen, jonka suuruus vuonna 2021 oli 411 579 euroa.

Säätiö sai lisäksi vuonna 2021 taloudellista tukea seuraavilta tahoilta:

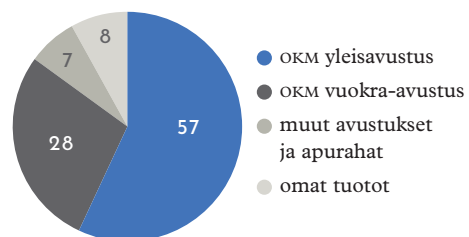
- ~ Waldemar von Frenckells stiftelse: 41 320 euroa (arkkitehtuurikurssi Grand Tour)
- ~ Jenny ja Antti Wihurin rahasto: 38 836 euroa (Wihurin stipendi, kuvataiteilijoiden työskentelyapurahat, TelepArt-matkatuki)
- ~ Föreningen Konstsamfundet: 9458 euroa (Amos Anderson -stipendi ja -luento)
- ~ Villa Lanten ystävät ry: 4000 euroa
- ~ Tieteellisten Seurain Valtuuskunta: 3600 euroa (julkaisutoiminta)

Säätiön merkittävimmät omat tuotot vuonna 2021 olivat residenssi-toiminnan asumismaksut 49 040 euroa. Säätiön omien lahjoitus-pääomien nettotuotto oli 62 600 euroa.

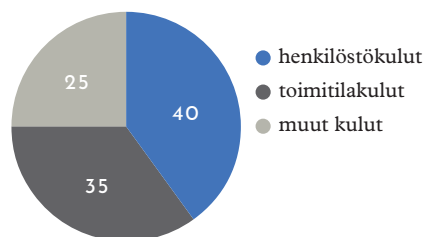
Merkittävin kuluerä vuonna 2021 oli henkilöstökulut 545 472 euroa. Vuokrakuluja ja muita kiinteistökuluja oli 484 096 euroa. Muita kuluja oli 335 279 euroa.

Säätiön taloudellinen tilanne on vakaa.

SÄÄTIÖN TUOTOT (%)

SÄÄTIÖN MENOT (%)

YHTEYSTIEDOT

SUOMEN ROOMAN-INSTITUUTTI

Villa Lante
Passeggiata del Gianicolo 10
00165 Roma
info@irfrome.org
puh. (+39 06) 6880 1674

INSTITUTUM ROMANUM FINLANDIAE SR

Kallioliinnantie 4
00140 Helsinki
asiamies@irfrome.org
puh. (+358) 50 576 2355

irfrome.org
facebook.com/irf.rome/
twitter.com/irf_rome
instagram.com/villa_lante/

INSTITUTUM
ROMANUM
FINLANDIAE